FC-20260920-004 — ORLEN H1 2026
DOSSIER FAMAVERA v2
Status: DO WERYFIKACJI
Publikacja wymaga ostatecznej decyzji człowieka.

==========
I. PEŁNY FACT-CHECK — MATERIAŁ NA STRONĘ SPRAWY
==========

TYTUŁ
16 mld zł zysku ORLEN-u. Skąd naprawdę wzięło się dodatkowe 10 mld?

ID I DATY
ID: FC-20260920-004
Analizowany okres: I półrocze 2026 r.
Data przygotowania dossier: 27.09.2026
Typ: analiza tematu / cross-narrative fact-check

TEZA
ORLEN osiągnął około 16 mld zł zysku, czyli około 10 mld zł więcej niż rok wcześniej. Donald Tusk mówił o nadzwyczajnych zyskach i podziale ich części ze społeczeństwem. Przemysław Czarnek twierdził, że dodatkowe miliardy zostały zarobione na tankujących, a paliwo mogło być tańsze.

WERDYKT
Częściowo prawda / wprowadzające w błąd.

Liczby dotyczące zysku ORLEN-u są prawdziwe. Nieprawdziwe lub poważnie wprowadzające w błąd jest przypisanie całej poprawy wyniku polskim kierowcom i wysokim marżom na polskich stacjach. ORLEN raportował niższe marże detaliczne w Polsce. Największa poprawa wyniku pochodziła z rafinerii, sprzedaży hurtowej, rynków zagranicznych, energetyki i warunków światowego rynku paliw.

SEDNO
ORLEN zarobił w I półroczu 2026 r. 15,87 mld zł, wobec 5,67 mld zł rok wcześniej. Różnica wyniosła 10,2 mld zł.

Nie ma jednak dowodu, że te dodatkowe miliardy powstały dzięki wysokiej marży na polskich stacjach. Przeciwnie — ORLEN podawał, że polskie marże detaliczne były niższe.

Największa poprawa powstała w rafinerii i sprzedaży hurtowej. Rafineria kupuje ropę i przerabia ją na paliwa. Jej wynik rośnie, gdy poprawia się różnica między ceną gotowego paliwa a kosztem ropy. W I półroczu 2026 r. wpływały na to ceny produktów paliwowych, podaż i popyt, kursy walut, zapasy oraz napięcia geopolityczne. To nie jest to samo co marża doliczana kierowcy na stacji.

Dlatego zdanie „ORLEN zarobił dodatkowe 10 mld zł na tankujących” jest fałszywe lub poważnie wprowadzające w błąd. Wykazany wpływ większego polskiego wolumenu sprzedaży paliw wyniósł około 112 mln zł — nie 10 mld zł.

KONTEKST WYPOWIEDZI

Donald Tusk
Tusk i komunikaty rządowe odwoływały się do wyniku około 16 mld zł oraz do „nadzwyczajnych” lub „nadmiarowych” zysków, które miały uzasadniać podział części wpływów ze społeczeństwem. To wypowiedź konkretnej osoby i komunikat polityczny; nie przypisujemy automatycznie identycznej interpretacji całemu rządowi.

Przemysław Czarnek
Czarnek przywoływał około 16 mld zł zysku, dodatkowe około 10 mld zł oraz twierdził, że pieniądze zostały zarobione „na tankujących”. Wskazywał również konkretne, niższe ceny benzyny i diesla. Nie przedstawił modelu, który łączyłby te ceny z kosztem ropy, hurtową ceną paliwa, podatkami, logistyką i marżą stacji.

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY I DOWODY

1. Wynik finansowy
Zysk netto Grupy ORLEN:
- I półrocze 2026: 15 870 mln zł;
- I półrocze 2025: 5 671 mln zł;
- różnica: 10 199 mln zł;
- wzrost: około 180%.

Są to wartości zysku netto Grupy. Nie wolno ich mieszać z EBITDA ani EBITDA LIFO.

2. Źródła poprawy
W porównywalnej EBITDA LIFO:
- Downstream: +6 191 mln zł;
- Energy: +1 266 mln zł;
- Consumers & Products: +350 mln zł;
- Upstream: -116 mln zł;
- Corporate: -183 mln zł;
- razem: +7 500 mln zł.

Downstream obejmuje m.in. rafinerię, hurt i petrochemię. Jego udział w poprawie EBITDA LIFO wyniósł około 82,5%. To nie jest udział w poprawie zysku netto, ale pokazuje, gdzie znajdowało się centrum poprawy operacyjnej.

Raport ORLEN-u wskazuje na znaczenie warunków makro, wolumenu, wyższych notowań produktów paliwowych i efektów zapasów. Wzrost nie pochodził z jednego źródła.

3. Polskie stacje

ORLEN raportował niższe marże paliwowe w Polsce. Wzrost sprzedaży detalicznej paliw wyniósł około 2%, a wpływ wyższego polskiego wolumenu w jednym z elementów analizy segmentu Consumers & Products około 112 mln zł.

Nie jest to pełna marża detalu, ale tym bardziej nie jest to 10 mld zł. Nie można utożsamiać zysku Grupy z marżą stacji, marżą hurtową ani ceną paliwa przy dystrybutorze.

4. „Nadmiarowy zysk”
W języku politycznym jest to skrót. W projekcie daniny nadwyżka jest liczona według osobnej metody: przychód ze sprzedaży paliw ponad poziom wynikający z marży referencyjnej powiększonej o 20%, z zastosowaniem stawki 60% do określonej nadwyżki.

Nie jest to automatycznie:
- różnica 15,870 minus 5,671 mld zł;
- cały zysk netto Grupy ORLEN;
- kwota zarobiona wyłącznie na polskich kierowcach.

5. Czy paliwo mogło kosztować 6,50–6,70 zł / 7–7,50 zł?
Z samego zysku ORLEN-u nie da się wyprowadzić uczciwej ceny detalicznej. Potrzebne są co najmniej: cena ropy, kurs USD/PLN, cena hurtowa, podatki, biokomponenty, logistyka, koszty stacji i marża detaliczna. W wypowiedzi Czarnka nie przedstawiono takiego modelu.

OCENA POSZCZEGÓLNYCH TWIERDZEŃ

Tusk: „ORLEN miał około 16 mld zł zysku i dużo więcej niż rok wcześniej.”
Ocena: PRAWDA — chodzi o zysk netto Grupy.

Tusk: „Nadmiarowe zyski” można utożsamiać z całą różnicą między 16 a 6 mld zł.
Ocena: WPROWADZA W BŁĄD — projekt ma własną metodę liczenia nadwyżki.

Czarnek: ORLEN miał około 16 mld zł, około 10 mld zł więcej niż rok wcześniej.
Ocena: PRAWDA — po doprecyzowaniu miernika.

Czarnek: dodatkowe około 10 mld zł zarobiono „na tankujących”.
Ocena: FAŁSZ / WPROWADZA W BŁĄD — dane wskazują na rafinerię, hurt i czynniki rynkowe; polskie marże detaliczne były niższe.

Czarnek: paliwo powinno kosztować wskazane przez niego kwoty.
Ocena: BRAK PODSTAW DO WERYFIKACJI W PODANEJ FORMIE — brak modelu cenowego.

WNIOSKI
Najuczciwsze podsumowanie brzmi: ORLEN zarobił o około 10 mld zł więcej, ale nie dlatego, że na polskich stacjach miał o 10 mld zł większą marżę. Największy wzrost powstał w rafinerii i hurcie, w warunkach światowego rynku paliw. Marże na polskich stacjach były niższe.

==========

II. SKRÓCONY FACT-CHECK — WSPÓLNY MODUŁ
==========

TYTUŁ / TEMAT
16 mld zł zysku ORLEN-u. Skąd naprawdę wzięło się dodatkowe 10 mld?

WERDYKT
Częściowo prawda / wprowadzające w błąd.

BARDZO KRÓTKIE SEDNO
ORLEN rzeczywiście zarobił w I półroczu 2026 r. około 15,9 mld zł, czyli o 10,2 mld zł więcej niż rok wcześniej. Dane nie potwierdzają jednak, że dodatkowe pieniądze pochodziły z wysokich marż na polskich stacjach. ORLEN raportował niższe polskie marże detaliczne. Największa poprawa wyniku powstała w rafinerii, hurcie, działalności zagranicznej i energetyce. Twierdzenie, że całe dodatkowe 10 mld zł zarobiono na kierowcach, jest fałszywe lub wprowadzające w błąd.

ZASTOSOWANIE
Ten sam moduł jest źródłem dla:
- karty na stronie „Fact-checki”;
- skrótu newslettera/e-maila;
- tytułu i zajawki na stronie głównej.

Nie tworzymy osobnej, konkurencyjnej wersji e-mailowej. Korzystamy z tego samego rekordu kanonicznego.

==========
III. DOKUMENTACJA TECHNICZNA — DLA REDAKTORA
==========

KARTA REDAKTORA
ID: FC-20260920-004
Typ: analiza tematu / cross-narrative fact-check
Status: DO WERYFIKACJI
Ostateczny werdykt i publikacja: decyzja człowieka.

FRESHNESS CHECK
Sprawdzono:
- raport ORLEN za I półrocze 2026;
- raport porównawczy za I półrocze 2025;
- prezentację wynikową ORLEN;
- komunikaty KPRM i wypowiedzi polityczne;
- dokumenty dotyczące projektu daniny;
- dane cenowe i hurtowe;
- międzynarodowe przykłady podatków od nadzwyczajnych zysków.

TEST PRZECIWNY
Dane, które mogłyby podważyć wniosek:

- znaczący wzrost polskiej marży detalicznej;
- brak przewagi rafinerii w poprawie wyniku;
- dokument ORLEN-u pokazujący, że 10 mld zł pochodziło z polskiego detalu;
- jawny model Czarnka wyliczający wskazane ceny.

Na podstawie sprawdzonych danych nie znaleziono takiego dowodu.

WŁASNE OBLICZENIA
- 15 870 - 5 671 = 10 199 mln zł;
- 6 191 / 7 500 = 82,5% poprawy EBITDA LIFO przypadającej na Downstream;
- 112 mln zł / 10 199 mln zł = około 1,1%, przy czym 112 mln zł jest tylko jednym wykazanym elementem wpływu wolumenu i nie stanowi pełnej marży detalicznej.

OGRANICZENIE
Nie wolno przedstawiać 1,1% jako udziału całego polskiego detalu w poprawie zysku netto. To wyłącznie porównanie jednego raportowanego elementu z całkowitą różnicą zysku.

ŹRÓDŁA KLUCZOWE

A1 — ORLEN, Sprawozdanie za I półrocze 2026, publikacja 06.08.2026, s. 2, 27, 19, 101–102:
https://www.orlen.pl/content/dam/internet/orlen/pl/pl/relacje-inwestorskie/raporty-i-publikacje/sprawozdania/2026/2q2026/Sprawozdanie_1H2026.zip.coredownload.zip
Potwierdza: zysk netto, EBITDA LIFO, segmenty i czynniki zmiany. Ograniczenie: dane spółki; trzeba rozdzielać mierniki.

A2 — ORLEN, prezentacja wynikowa 2Q26/6M26:
https://www.orlen.pl/content/dam/internet/orlen/pl/pl/relacje-inwestorskie/raporty-i-publikacje/sprawozdania/2026/2q2026/ORLEN_2Q26_PL.pdf.coredownload.pdf
Potwierdza: dane segmentowe, marże i działalność zagraniczną.

A3 — ORLEN, komunikat o wynikach z rynków zagranicznych:
https://www.orlen.pl/pl/o-firmie/media/komunikaty-prasowe/biezace/2026/Sierpien-2026/grupa-orlen-notuje-rekordowe-zyski-z-rynkow-zagranicznych
Potwierdza: niższe marże w Polsce i znaczenie zagranicy. Ograniczenie: komunikat PR spółki.

A4 — KPRM, komunikat z 15.09.2026:
https://www.gov.pl/web/premier/rzad-wraca-do-podatku-od-nadzwyczajnych-zyskow-beda-te z-surowsze-kary-za-lamanie-przepisow-na-przejazdach-kolejowych
Potwierdza: rządową narrację, zaokrąglone liczby i cel projektu. Ograniczenie: komunikat polityczny.

A5 — Senat, stenogram posiedzenia 23–24.09.2026:
https://www.senat.gov.pl/prace/posiedzenia/przebieg,667,1,opis.html
Potwierdza: metodę marży referencyjnej i stawkę 60%. Ograniczenie: stenogram zawiera również wypowiedzi polityczne.

B1 — Reuters, wypowiedź Donalda Tuska z 15.09.2026:
https://www.reuters.com/business/energy/poland-revive-windfall-tax-oil-firms-use-proceeds-fuel-price-relief-2026-09-15/
Potwierdza: kontekst i sens wypowiedzi. Ograniczenie: relacja agencyjna, nie pełny stenogram.

B2 — wypowiedź Przemysława Czarnka, Wydarzenia 24:
https://www.faktometr.pl/wypowiedz/88641308-przemyslaw-czarnek-wladyslaw-kosiniak-kamysz
Ograniczenie: automatyczna transkrypcja; wymaga kontroli nagrania.

B3 — wypowiedź Przemysława Czarnka, TV Republika:
https://www.faktometr.pl/wypowiedz/88174830-przemyslaw-czarnek-orlen
Ograniczenie: automatyczna transkrypcja.

A6 — Komisja Europejska, Weekly Oil Bulletin:
https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en
Potwierdza: porównywalne dane cen paliw.

B4 — e-petrol, ceny detaliczne:
https://www.e-petrol.pl/notowania/rynek-krajowy/ceny-stacje-paliw

B5 — e-petrol, ceny hurtowe:
https://www.e-petrol.pl/notowania/rynek-krajowy/hurt

MIĘDZYNARODOWY KONTEKST PODATKU
Komisja Europejska:
https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/commission-report-emergency-measure-fossil-fuels-sector-support-european-consumers-and-businesses-2023-11-30_en
OECD:
https://www.oecd.org/en/publications/tax-policy-reforms-2022_067c593d-en/full-report/component-7.html
IMF:
https://www.imf.org/en/publications/imf-notes/issues/2022/08/30/taxing-windfall-profits-in-the-energy-sector-522617

KONTROLA KOŃCOWA
- Czy zysk netto nie został pomieszany z EBITDA/EBITDA LIFO? TAK.
- Czy obie wypowiedzi są analizowane osobno? TAK.
- Czy przypisano stanowisko tylko wtedy, gdy źródła to uzasadniają? TAK.
- Czy wykonano freshness check i test przeciwny? TAK.
- Czy wersja skrócona jest zgodna z pełnym fact-checkiem? TAK.
- Czy dossier jest gotowe do publikacji bez decyzji człowieka? NIE.

DECYZJA REDAKTORA
DO WERYFIKACJI — nie publikować bez końcowej kontroli źródeł, nagrań wypowiedzi i akceptacji werdyktów.